

Ibland möter jag henne, men aldrig att hon berättar,
vad hon har därinne, där innanför.

Jessica Johannesson
Kandidatexamen textil konst
Högskolan för Design och Konsthantverk
Göteborgs universitet 2010
Handledare: Helen Dahlman
Examinator: Annika Ekdahl
Opponent: Emma Linde

Innehåll

Inledning och bakgrund	4
Material och form	4
Arbetet	7
Burarna	7
Omständigheter, händelser och livet	11
Kvinnan och skåpet	14
Skåpet	15
Process, tid och plats	24
Inspiration	25
Handledning	27
Titeln, berättandet och presentationen	27
Reflektion	30
Källor	33

Inledning och bakgrund

Min utgångspunkt i mitt kandidatexamensarbete var tankar kring instängdhet. Jag funderade kring hur vi kan vara instängda i dagens västerländska samhälle, av fängelser, sjukhus, institutioner och behandlingshem. Av samhället och dess ramar, lagar och normer. Kan man vara instängd i sitt eget hem? Vem stänger in en? Är det en familjemedlem eller partner? Kan man stänga in sig själv? Var går gränsen mellan att man stänger in sig själv och att det är någon annan som stänger in en? När är instängdheten självvald? Måste man ibland välja att stänga in sig för att överleva? Kan det ibland vara den enda räddningen? Om man är instängd av fri vilja, vad är då "*den fria viljan*"? Kan man stänga in sig för att man är rädd för förändring och för att tappa kontrollen? Är det någon skillnad på upplevelsen instängdhet och känslan av att känna sig instängd? Hur kan detta yttra sig?

Dessa tankar ville jag arbeta vidare med och fördjupa mig i, för att sedan avgränsa mig till de tankar som intresserade mig mest och då försöka gestalta dessa i en installation av skulpturala objekt. Målet var att i slutändan ha skapat ett verk där jag arbetat med en helhet, där upphängning, rummet, ljussättning och de befintliga objekten samspelar och förstärker upplevelsen av det som jag valt att förmedla.

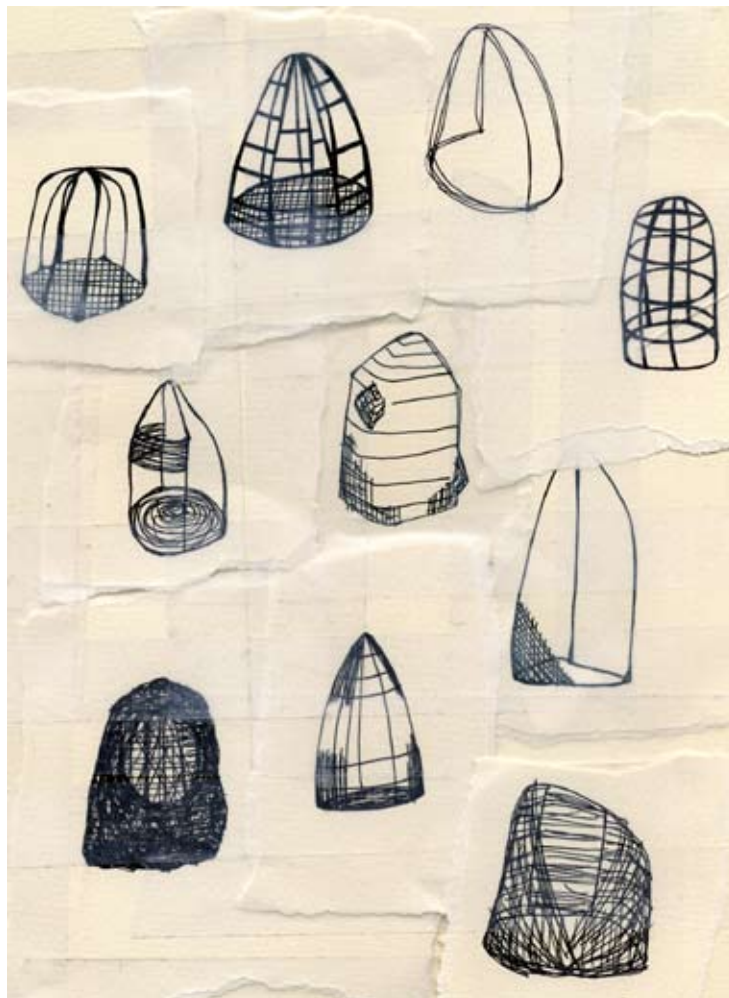
Mitt kandidatarbete har en nära förankring till min tidigare konst, då jag ofta arbetar utifrån specifika känslor eller tankar som jag försöker gestalta genom skulpturala objekt och/eller installationer. När jag funderade kring gestaltningen av mitt kandidatarbete och på vad jag sökte så tänkte jag mig: *Kompakthet, skörhet, täthet, öppna ytor, ogenomträngligt, skydd, öppenhet, instängdhet, skulpturalt, falla i bitar, murar, övertäckande, tomrum, ensamhet, värme, trångt, kvävd, ambivalens, trygghet och rädsla.*

Material och form

Redan i början av min process bestämde jag mig för att den sammanhängande och upprepande formen i min installation skulle vara en "*burform*", en klassisk fågelbur med oval kupa och rund botten. Tanken var att installationen skulle innehålla många burar och varje bur skulle vara unik.

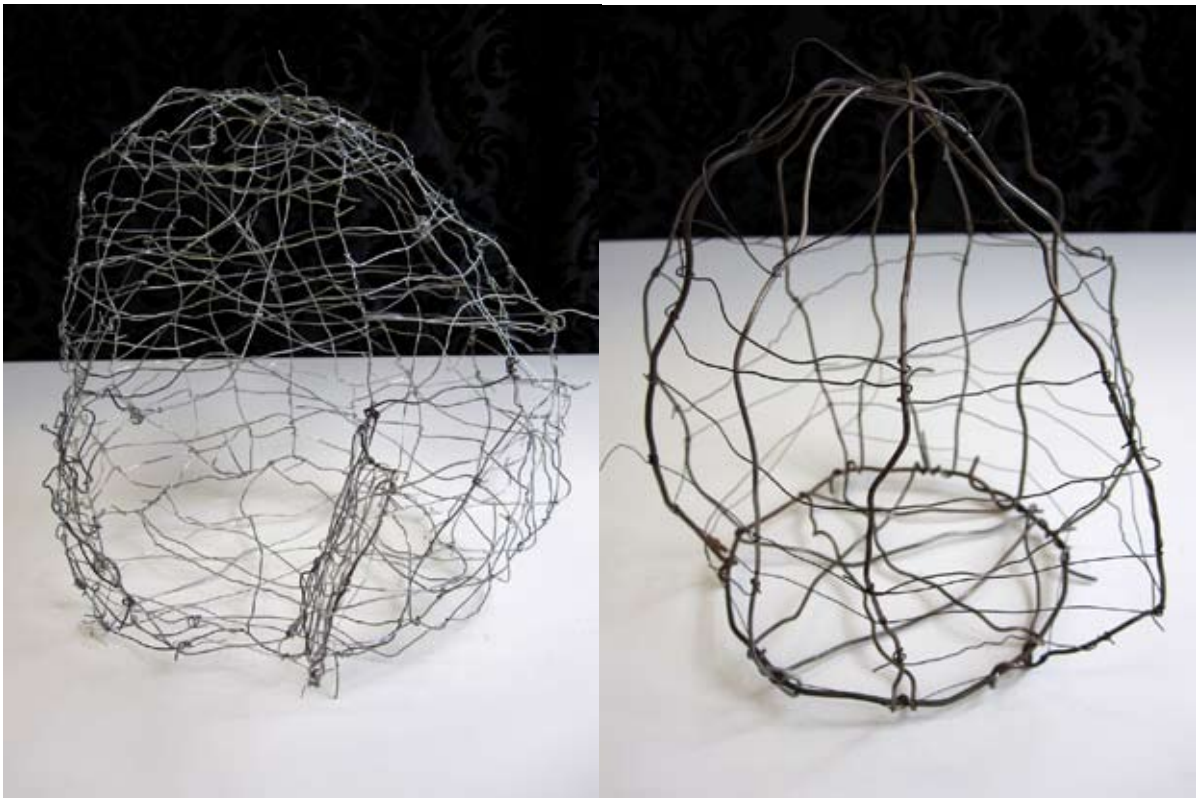
Att bestämma mig för att använda mig av formen av en bur i min gestaltning var ett avvägande, då buren kan vara en laddad och ofta använd symbol. Trots detta bestämde jag att använda mig av buren som form och symbol och såg det som en utmaning att gestalta min installation personligt och starkt trots användandet av den lite övertydliga burformen.

Tanken var att burarna skulle vara uppbyggda av ståltråd som grundstomme och ha varierande storlek och form. Jag tänkte mig en höjd från 15 cm till 50 cm och en diameter mellan 5 cm och 30 cm. Några av burarna skulle ha ett tätt kompakt ståltrådsnät medan andra skulle vara uppbyggda mer abstrakt, av några få linjer och med stora hålrum. Några skulle ha dörröppningar, en del öppna, en del stängda och låsta, en del utan dörrar. Ståltråden jag ville använda till uppbyggnaden av burarna skulle vara rostfri och av varierande tjocklek. Tanken var att jag skulle göra fler burar än vad jag tänkt visa i den slutliga installationen, så att jag i slutändan skulle kunna välja de burar som kändes bäst och de som fungerade bäst som helhet tillsammans.

Små skisser på burar.

Från början hade jag även många frågor till mig själv kring materialvalet och gestaltningen av mitt arbete. Jag ville hitta de tekniker och materialmöten som bäst skulle gestalta det jag försökte finna. Frågor jag ställde mig: *Vad betyder det att jag gör burarna i olika material? Kan det bli för många olika material? Vad förmedlar det att jag gör burarna olika tjocka, olika hårda, olika sköra? Om jag gör några av burarna så sköra att de nästan ramlar sönder, hur ska de hålla fram till, under och efter utställningen? Hur lyckas jag fånga det jag vill förmedla genom mitt val av material? Ska utsidorna vara behagliga och vackra eller avskräckande och obehagliga? Ska varje bur symbolisera en specifik känsla eller fenomen? Eller ska de snarare tillsammans symbolisera en helhetskänsla?*

Två burar i ett tidigt stadie.

Arbetet

Burarna

Jag ville komma in direkt i arbetet och inte vänta in inspirationen så jag påbörjade min första bur redan dag ett på examensarbetsperioden. Det var ett bra sätt för mig att komma in i arbetet, jag skissade inte på papper utan jag började arbeta direkt med händerna och ståltråden. Jag arbetade parallellt med flera burar samtidigt och försökte tänka på och kring olika saker till varje bur. Vissa burar ville jag skulle ha bärande väggar med nästan ett obefintligt golv, medan någon bur skulle ha stora öppningar i väggarna och ett stabilt golv.

I inledningen av min arbetsprocess hade jag många tankar på hur burarna skulle byggas upp och då framförallt dess ytor. Jag ville experimentera med olika material på ståltråds-kalen, i min projektbeskrivning skrev jag: *“Jag kommer arbeta med burarnas yta på varierande sätt genom att tillföra och experimentera med olika material. Jag vill i mitt materialval fånga de känslor som jag vill gestalta.”* *“Jag kommer sy med tråd i metallnätet som jag bildat och på så vis skapa en textil yta, ibland tät och ogenomtränglig och ibland gles och tunn. Som tråd tänker jag mig en naturfärgad lintråd. Jag kan kontrollera själv hur tätt och kompakt jag vill ha det genom att sy lager av lager med stygn på varandra. I mitt arbete vill jag använda mig av egentillverkade textilier i största möjliga utsträckning. Om jag behöver ytor av textil så väver eller tillverkar jag dem på något annat vis. Allt för att återknyta till de textila tekniker som jag lärt mig under utbildningen.”*

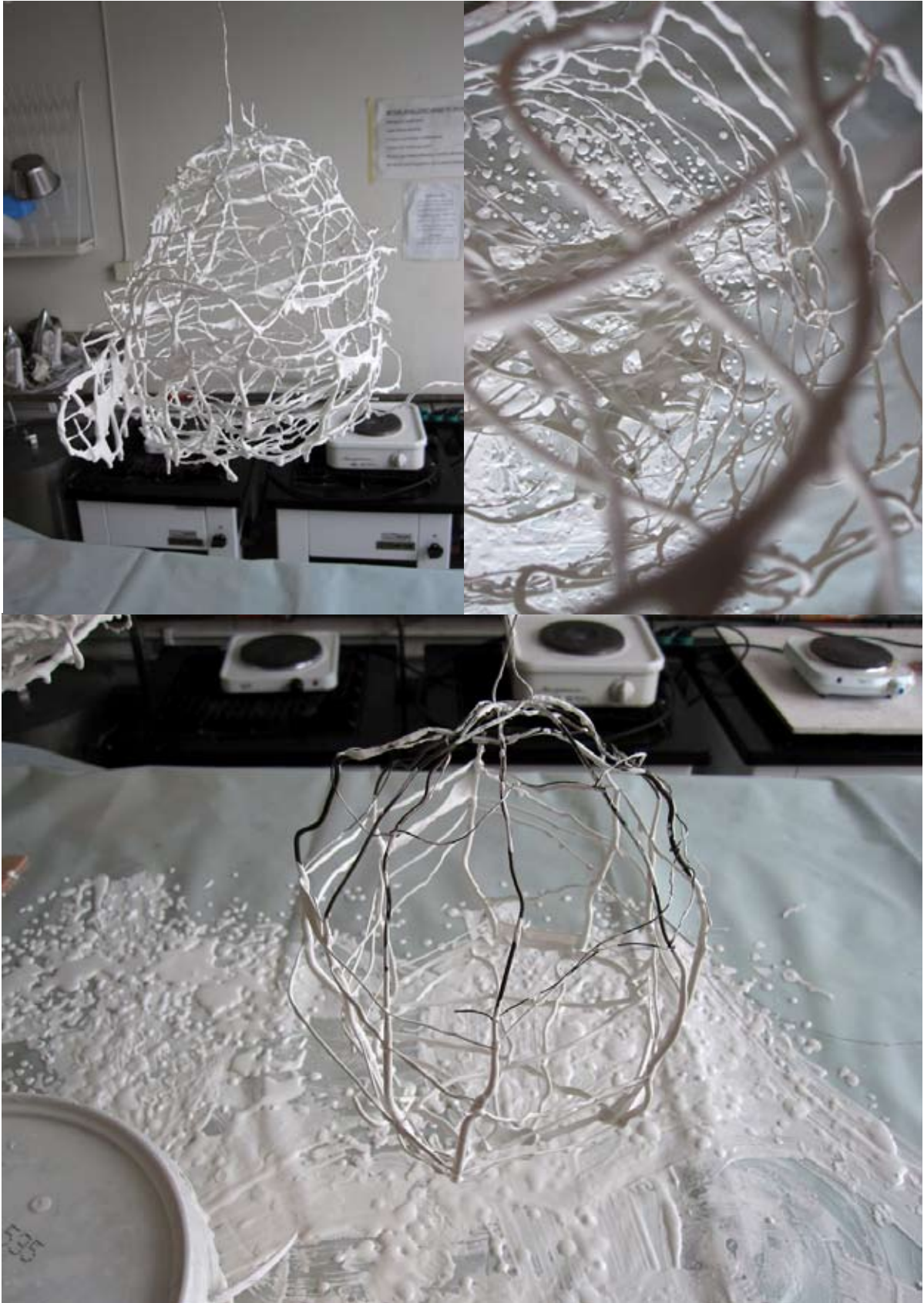
När jag väl satte igång så kände jag ett motstånd för att föra in textilen i mitt arbete. Jag gjorde små provbitar i olika textila material men med en viss tveksamhet. Jag kände ingen tveksamhet för idén att göra skulpturala former i dessa material i sig, utan kanske mest för att göra detta just då i detta verket. Jag kände en nyfikenhet på att arbeta med en enkelhet, att förlita mig på att jag kunde få ståltråden och formen i sig själva bärande och intressant. Jag ville sedan arbeta vidare med formen med färg och struktur. För min inre syn såg jag skal av burar, helt färgade i vitt. Varje skal i olika form och kompakthet. Det var detta jag ville åt. Det var dit jag började söka mig.

Jag valde ut några av mina burar och doppade de upprepande gånger i vit färg, för varje gång blev trådarna lite grövre och formen ändrades på ett okontrollerbart sätt. I mitt sammanförande av ståltråden så hade jag kontroll och kunde styra mycket, att få in något jag inte hade helt kontroll över var bra för processen och mitt kontrollbehov. Dessa grövre burar behövde en motpol så jag beställde hem vit sprayfärg, så att jag kunde färga de andra burarna vita utan att de ökande i storlek och grovlek.

När jag skulle sammanföra de olika burarna, de som jag doppat i vit färg och de som jag spraymålat så möttes jag av olika vita nyanser, sprayfärgens vita färg hade en gul nyans och väggfärgen en mer blå nyans. Här började jag fundera över olika nyanser av vitt och vad ville jag komma åt och vad som skulle gestalta mina tankar bäst. Jag valde att inrikta mig på den nyansen av vitt som gick åt det gula hållet, då kunde jag fortsätta arbeta med mina doppfärgade burar och sedan sprayfärga dem på slutet.

Jag var inte helt nöjd med uttrycket som de doppade vita burarna fick och jag började arbeta på dem igen, jag byggde på mer ståltråd och fick färgen att krackelera på vissa ställen, när jag vävt in mer ståltråd så sprayfärgade jag igen, dessa steg kunde jag upprepa flera gånger innan jag blev nöjd. Det var när jag höll på med detta jag plötsligt kände att jag äntligen närmade mig ett uttryck som var tillfredställande. Samtidigt var det en balansgång att inte arbeta på samma sätt med varje bur, så det slutade med att varje bur fick samma uttryck.

Jag kan inte riktigt sätta fingret på vad som gör att jag känner när en bur är färdig eller känns rätt i formspråket, det är en ganska ogreppbar känsla som helt plötsligt dyker upp. Små hållpunkter kan vara att i en form som är rörig eller kaosartad så behövs det ofta rena, lätta och raka områden för att ha något att vila blicken på, så det blir en dikotomi och motsats till det röriga och kaosartade delen. Det blir även intressant om ögat får läsa in en linje eller form, som då inte finns formad av min hand, men att man ändå kan utläsa den. Att arbeta med tomrummet så att det skapar en form eller förstärker en befintlig form gör det också mer intressant.

Burar doppade i färg.

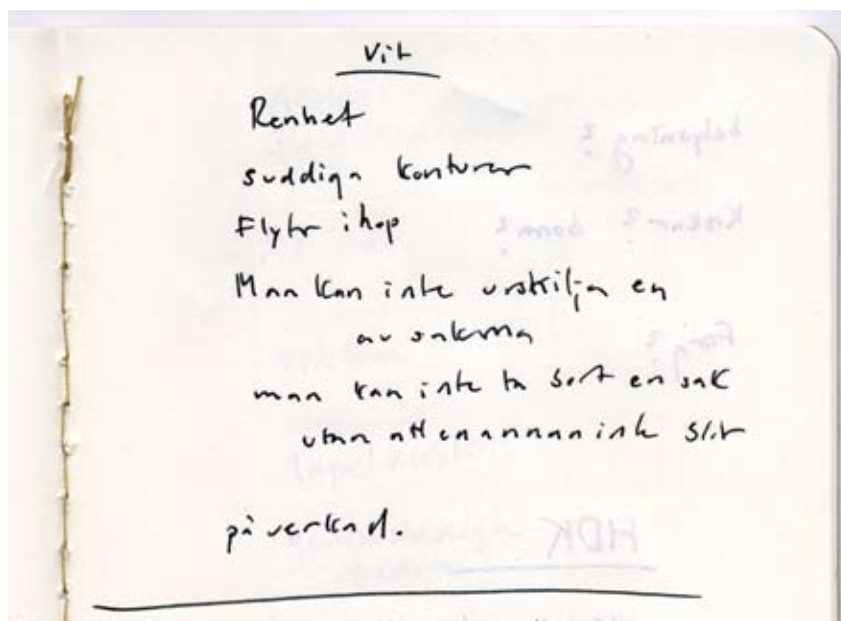

Färgning av två burar.

Omständigheter, händelser och livet

Under vecka två i mitt arbete hände något som förändrade allt. En vän dog. Detta skakade om mig och stora delar av min vänskapskrets mycket. Jag började fundera kring döden på ett sätt som jag aldrig tidigare gjort. Händelsen väckte mycket tankar och funderingar hos mig, bland annat hur snabbt allt kan förändras och hur många outtalade ord och tankar vi bär med oss.

På grund av att jag var inne i mitt arbete om instängdhet så fördjupades tankarna kring detta, och eftersom min vän blev rånmördad så började jag fundera på hur man kan skydda sig från liknande händelser, och om man kan det. Måste vi stänga in oss i våra hem för att vara säkra och trygga? Samtidigt som det är större risk för en kvinna att råka ut för våld i det egna hemmet av en närstående partner än av en okänd människa på gatan.* Eller behöver vi ens stänga in oss, då inte antalet fall av mord, dråp och misshandel med dödlig utgång ökat sedan 1975? Blir det kanske värre av att vi stänger in oss?

Utdrag från min loggbok.

* Cirka 70% av kvinnliga mordoffer dödas av sin manliga partner. <http://www2.amnesty.se/svaw.nsf/bfa7c41cd5810229c1256e4c002d8fde/5fcb5b098508b9ac1256e69003e68cd?OpenDocument> (April 2010)

113 kvinnor dödades under perioden 1990 - 1996 av män som de var, eller hade varit gifta eller sammanboende med, eller som de haft en nära relation till. Det betyder i genomsnitt 16 kvinnor per år.

http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=343&module_instance=12 (April 2010)

** Varje år dör omkring 100 personer på grund av dödligt våld i form av mord, dråp och misshandel med dödlig utgång. Ungefär så har det sett ut under de senaste trettio åren. Inte heller det dödliga våld som begås av ungdomar har ökat över tid. Antalet fall av mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har inte ökat sedan 1975, sedan mitten av 1990-talet har det till och med minskat. http://www.bra.se/extra/pod/?action=pod_show&id=5&module_instance=2 (April 2010)

Jag var ledsen och hade svårt att fokusera mig på mitt arbete men då kom tillverkanen av burarna som en lösning, i arbetet med dessa så kunde jag vara ensam och jobba med händerna utan att lägga så mycket krafter på det sociala. Detta gick bra i en vecka tills det var nödvändigt att komma vidare, det var dags för nästa steg. Jag behövde närma mig vad det egentligen skulle bli av dessa burar. Skulle de hängas upp i taket, fylla ett helt rum? Eller staplas på varandra i en stor hög? Skulle burarna gjutas fast i en betonggrund där de skulle växa upp på varandra? Eller skulle de hänga högt och tätt emot varandra och fylla ett helt rums tak så man bara skulle se botten på varje bur?

Här kom jag in i den största svackan under mitt arbete, alla valen och en dålig tro på mig själv och min förmåga i att lyckas få fram det jag försökte finna påverkade mig. Jag kände att jag behövde hjälp eller någon att diskutera med, jag kontaktade Birgitta Nordström och fick en tid för handledning några dagar senare. Jag ville ha några dagar på mig för att försöka lösa upp mina tankar och problem själv innan jag pratade med henne, dagar med tryggheten av att veta att en handledning var inbokad.

Jag försökte undersöka vad det egentligen var jag ville berätta, för det var ju det som var en stor del i mitt verk och min process, att jag ville berätta något. Ibland kändes det som jag ville för mycket, jag ville visa så mycket och jag ville väcka så många tankar hos betraktaren. Perioden genomsyrades av att jag saknade en tro på mig själv och min förmåga att kunna göra intressant konst.

Bur under arbetets gång.

Doct så tycker jag om att få sidan
inblickar / tankar / andan vägar
att se på det. För det
sredder mig och min syn
på andras konst och på
min egen och mina tankar
kring detta.

Tivvelat.

Vissa stunder liker jag inte
alls på mig själv och min förmåga
jag tycker ner mig själv
helt och hållet och ifrågasätter
minna framtid som konstnär.

^{i dessa stunder jag}
Jag känner brister i tekniker/
material
/ teknisk tunnande och
i att lyckas gestalta det
jag vill / eftersträvar.

Samtidigt så tror jag inte det
är att bli en "bra" konstnär

Utdrag från min loggbok.

Kvinnan och skåpet

Och det var då, under en promenad det kom, skåpet och berättelsen om en kvinna. Kvinnan är i ca 58-62 års åldern, har ett karriärsyrke och en välsminkad och proper välklädd yta. Hemma hos henne står ett skåp, ett skåp som alla gäster och besökare tror är ett helt vanligt skåp, kanske fyllt med hennes linnedukar eller förvaring av andra alldagliga föremål.

Vad ingen vet, och ingen kommer få reda på förrän hon är död, är att skåpet är fyllt med burar, belysta som finglasen i ett vitrinskåp. Kvinnan öppnar skåpet ofta, betraktar och sköter om det nästan tvångsmässigt. Som somliga andra människor på kvällen tvångsmässigt öppnar sin flaska vin eller överäter efter en lång arbetsdag för att varva ner, eller fylla ut sin inre tomhet, så sköter hon maniskt om sitt skåp och dess innehåll.

Jag tänker mig att burarna är egentligen minnen, ärr, fragment och hemligheter av hennes liv, delar som hon inte berättat eller berättar för någon. Minnena tar sig form av burar för att återknyta till instängdhet, som hela min process började med. Hur man samlar på sig saker under hela livet, saker som man inte berättar om, saker det inte finns ord för, saker man inte vågar berätta om, saker man inte har någon att berätta för. Jag tänker på hur detta formar oss som människor. Hur skam och skuld stänger in oss. Hur lite vi vet om varandra och alla i vår närhet. Hur vi fortsätter stänga in oss och varandra i normer och sociala koder. Och hur vi hanterar detta på olika sätt.

Som jag berättade kom döden in i mitt arbete och jag undrar vem som kommer upptäcka kvinnans skåp? När kommer man upptäcka det? Först när hon är död? Är det släktingar eller hennes eventuella barn? Eller är det någon helt okänd som bara är anställd för att städa ur hennes hem? Och framför allt, vad kommer personen känna och tänka när han eller hon öppnar skåpet? Då ljuset tänds och blicken möter alla dessa burar, som hänger där från varsin krok. Jag sökte en känsla av galenskap, delvis maniskhet och tvångsmässighet, samtidigt som något väldigt vackert, poetiskt och skört.

Helt plötsligt mitt i min stora svacka sattes tankar och fantasin igång och jag kunde inte släppa idén kring att göra kvinnans skåp. Det tog några dagar innan jag vågade bestämma mig för att jobba vidare med idén. Och här började nästa del av arbetet.

Skåpet

När väl mitt inhandlade skåp var på plats i skolan så påbörjades arbetet med att göra det gamla second hand skåpet till mitt. Ännu en gång stod jag för många val, möjligheter och idéer kring gestaltningen. Frågor jag ställde mig var om skåpet skulle vara träfärgat och se ut som en vanlig möbel på utsidan, tex med en lampa, vas och duk på, så det skulle bli som en möbel i ett riktigt hem, och där insidan är vit och en kontrast emot utsidan. Eller skulle utsidan målas vit och bli mer en helhet med den vita insidan och burarna, där betoningen blev att försöka göra skåpet och dess innehåll till en helhet och skulptur? Skulle skåpet ha kvar några lådor och väggar inuti? Hur skulle burarna placeras i skåpet? Skulle de hängas i krokar från innertaket eller skulle de vara staplade på varandra eller på hyllplanen? Skulle burarna ha luftrum mellan sig eller hänga tätt nära varandra? Skulle det vara överfullt med burar, så de nästan ramlar ut ur skåpet? Skulle någon bur ta sig ut genom en vägg? Vad säger och berättar de olika valen, och framförallt, vad ville jag att mitt verk skulle berätta om kvinnan och hennes liv?

Jag bestämde mig för att göra en "helhets" skulptur, jag valde att allt skulle målas vitt, insidan, utsidan, undersidan och baksidan. Jag började med att ta bort alla lådor och fastspikade lister. Mittväggen var svår att få bort då den satt fast mycket hårt och välgjort. Jag lyckades få bort den, men tekniskt gick det inte att få bort väggen utan att det blev två skarvar, så det blev mycket spackelarbete för att få en jämn yta.

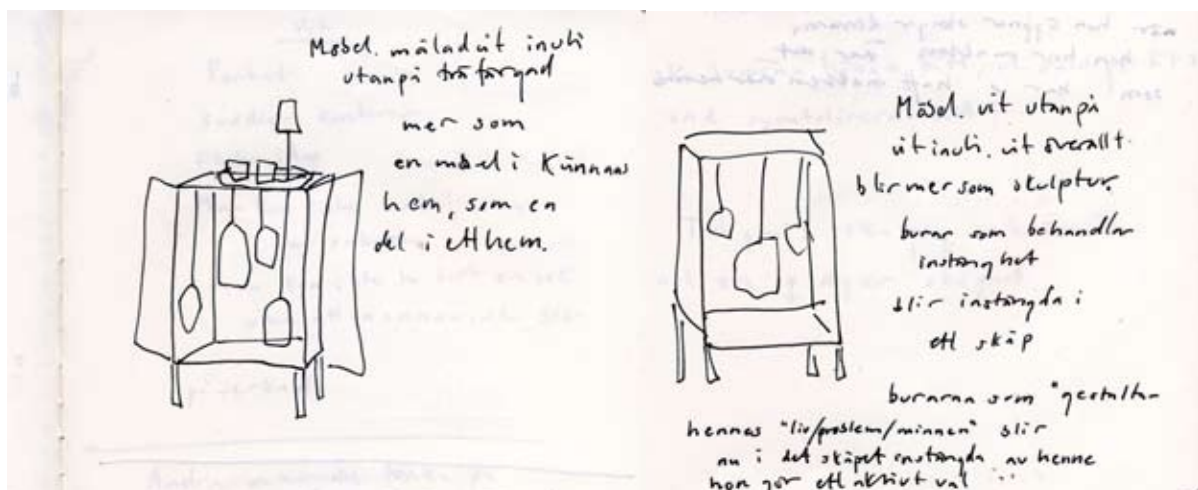
Allmänt var skåpets yta i relativt dåligt skick, den hade repor på ovansidan och lacken var gammal och krackelerad. Jag läste på om möbelreovering och inhandlade material. Jag ville att utsidan skulle vara slätt och så enkel som möjligt. Insidan däremot hade jag tankar på att göra ojämn och skrovlig, få fram en lager på lager känsla. Jag tänkte på hur någon sminkar sig varje morgon, lägger på lager på lager, och hur det skulle se ut om man inte tog bort det på kvällen, hur det skulle ske upphöjningar efter upphöjningar, allt för att dölja det som finns under ytan. Så jag spacklade och spacklade. Tills jag kom fram till att jag inte var tillfreds med det uttrycket, det gav inte det jag ville. Fylld av förtvivlan funderade jag på hur det skulle lösas, nu när insidan var helt ojämn, jag började tänka i banor kring att täcka hela insidan med tyg, så det inte skulle synas att det var ett ojämnt underlag.

Hela idén kring att göra om insidan tror jag delvis berodde på att jag inte förlitade mig på att mina burar skulle vara tillräckligt intressanta i sig själva, att de inte själva skulle kunna bära upp berättelsen. När jag väl bestämde mig för att ha en slät yta och förlita mig på att burarna kunde bära sig själva så påbörjades den långa processen av nerslipandet av alla spacklade kanter.

Utsidan av möbeln slipande jag för hand med olika grovlekar på slippapperet, jag spacklade sparsamt och försiktigt de mest skadade delarna. Jag grundmålade och slipade sedan hela den målade möbeln med fint slippapper, detta upprepade jag om och om igen, lager efter lager. Genom att göra detta så fick jag fram en yta som nästan ser gipsartad ut. Jag ville bort från den klassiska mer blanka möbelytan. Målandet, spacklandet och slipningen tog mycket tid, det har hela tiden varit ett överläggande och schemaläggande för att få in rätt och passande torktider då möbeln är målade i många lager och slipad mellan varje lager.

Jag har funderat kring nyansen av vitt, haft i åtanke om insidan ska ha en annan nyans än utsidan och hur burarna som har en vit nyans åt det gula hållet fungerar med den vita färgen jag använt på möbeln. När jag placerade burarna inuti möbeln så tyckte jag det fungerade bra med nyanserna. Alla krokar, krokfästen och lampor är medvetet sprayfärgade i samma kulör som burarna, det gör att de står ut lite från möbelns nyans.

När skåpet var färdigmålade så var det dags att sammanföra skåpet och burarna. För att se hur och vart burarna skulle hänga så tejpade jag provisoriskt upp burarna hängande i snören. Flyttade om och testade många olika alternativ tills jag fann hur jag ville ha det, jag fotograferade detta och kunde sedan borra hål där krokarna skulle fästas.

Utdrag från min loggbok.

Skåpet på plats i skolan. På fjärde bilden har jag slipat halva framsidan av skåpet.

Skåpet var i dåligt skick med lack som krackelerat och flagnat på flera ställen.

Lamporna i skåpet är led-lampor, jag valde dem av praktiska skäl, främst för att de går på batterier så jag slipper störande sladdar. Jag provade först flera modeller av liknande lampor innan jag beslutade mig för just den aktuella modellen. Ljuset är lite åt det blåa kalla hållet och det får mig att tänka på sjukhus och laboratorium, en koppling jag finner intressant. Arbetet med belysningen i skåpet var viktigt, då belysningen gör att det skapas skuggor från burarna på skåpets insida. Detta är något jag tycker förstärker upplevelsen av verket.

Jag har valt att skåpet ska visas med skåpsdörrarna på glänt så att betraktaren måste vara aktiv och kika in själv om de vill se mer. Jag tänker mig att när man som betraktare befinner sig på avstånd så ser man inte vad som finns i skåpet, man kanske bara ser ett ljussken inifrån skåpet. När man väl närmar sig ska man kunna se vad som finns i skåpet. Jag vill försöka locka fram känslan hos betraktaren av att de skulle vilja öppna upp dörrarna och se mer än vad de får se. Jag vill samtidigt försöka väcka en känsla eller ett tillstånd hos betraktaren där det de tittar på nästan ska upplevas som lite förbjudet eller privat, att det som finns därinne är något de egentligen inte borde se. För att inte betraktarna ska ta tag och öppna upp skåpsdörrarna så har jag satt fast krokar som gör att dörrarna stannar där jag beslutat att de ska stanna.

Bilder från borttagningen av mittväggen.

Skåpet under arbetets gång.

Jag har försökt arbeta med en dubbelhet, där buren är en symbolisk form av instängdhet, dock som jag då försöker problematisera, gentemot att stänga in dessa burar i ett skåp, i ett skåp som är ett vardagligt objekt där många av oss stänger in sådant vi inte vill att andra ska se. Jag tänker mig att kvinnan sparar och stänger in sina tärande minnen, erfarenheter och hemligheter i skåpet för hon vågar inte göra sig av med dem, för hon är rädd för vad hon är och vad hon har utan dem, att de i slutändan är all trygghet hon har. De fyller hennes tomhet i alla fall för några korta stunder. Genom att hon stänger in dem i sitt skåp och öppnar skåpet på bestämda tider så tror hon att det är hon som har kontrollen över dem. Men frågan är vem eller vad som har som kontrollen över vad.

Planering av var burarna ska hänga. Bilden nedan: En lampa som ska spraymålas.

Process, tid och plats

I min projektbeskrivning skrev jag att jag skulle ägna en timma i veckan för planering och tillbakablick, detta har jag inte lyckats helt med, jag har gjort det i huvudet men jag har varit sämre på att sätta mig ner och skriva ner det. Att skriva ner det tror jag är viktigt för att i framtiden ha något att gå tillbaka till, loggböckerna kan hjälpa en i framtida projekt när man behöver planera och uppskatta bland annat tidsåtgång. Att även reflektera i det skrivande ordet är betydelsefullt, då det ofta blir helt annat än tankarna i huvudet. Jag har varit relativt bra på att använda min loggbok spontant, det är skönt att ha en privat bok där man inte behöver förhålla sig till att någon ska läsa det man skriver eller skissar.

Som jag planerat i min projektbeskrivning så gjorde jag under halvtid en skriftlig planering för resterande veckor, det var mycket nyttigt och bra att göra. Vid den tiden så hade jag kommit in såpass i arbetet att jag visste var jag stod och någorlunda vart jag ville, vid denna tiden fanns det även mycket praktiskt att planera in.

Om jag fick göra om något nu i efterhand skulle det bland annat vara min planering av materialåtgång och inköpen av dessa. Framst handlar det om att det gått åt så mycket mer material än vad jag antog att det skulle göra, jag hade både sparat mycket tid och pengar om jag köpt och beställt mer material åt gången. Att jag skulle hitta ett skåp under en kort tid tog mycket tid och kraft, jag åkte runt på många loppmarknader innan jag fann mitt skåp. Examensarbetet blev mycket dyrare än vad jag förväntat mig och jag har skrivit upp allt jag inhandlat för att i framtiden kunna gå tillbaka och skaffa mig en uppfattning vad det egentligen kostar rent materiellt att göra ett verk.

Arbetet med uppbyggandet med burarna har jag mestadels arbetet med hemma, där jobbar jag bäst med just sådana moment. Där är jag fokuserad och arbetar koncentrerat. När jag arbetar med händerna lyssnar jag på radio och många gånger under arbetsprocessen har jag stött på saker som berikar mig i mitt arbete och mina inre tankar kring vad jag håller på med. Färgning av burarna har skett både i skolan och hemma, det har varit ett pusslande och planerande, eftersom jag inte fick använda sprayfärg i skolan så behövde jag färga dem på min balkong och under mars och april var det ofta ogynnsamt väder för detta, så processen blev onödigt utdragen.

Eftersom jag arbetade så parallellt i skolan och hemma blev det mycket fraktning av mina burar fram och tillbaka, detta har ibland burarna tagit skada av. När jag arbetade med skåpet så var det på plats i skolan, i ett stort rum med mycket ljus och högt i tak, den mesta tiden var jag ensam där, där fick jag bra arbetsro, förvånansvärd bra för att vara i skolan, delvis tror jag det hade med arbetet att göra, det var praktiskt och kroppsligt, och att jag fick vara ensam bland människor.

Inspiration

Här nedan nämner jag några företeelser, ord och ting som har varit runt mig i mitt arbete, som har gett mig inblick, inspiration och berikat min process.

- Ordet: Belamra: Fylla med något som tar stor plats. Synonym till belamra: Belasta.*
- Konstnärerna: Doris Salcedo och Mona Hatoum.
- Radioprogram: Tendens. Hur överlever man isolering? Tendens: Familjehemligheter.**
- Teater: Bergsprängardöttrar. Manus, regi, scenografi: Lo Kauppi.**
- Citat: *“Min konst har alltid baserats på viljan att berätta, snarare än att skapa något tekniskt fulländat”* Sophie Calle.****
- Dokumentären: Sluten avdelning, del 1 och 2, SVT.*****
- Böcker: Delar ur Elfriede Jelineks “Pianolärarinnan”, “Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva” av Ann Heberlein.
- Diktböcker: “Sång från hjärtats bakgård” av Anna Jörgensotter, “Hästens öga” av Sonja Åkesson.
- Musik: Lhasa - Soon this place will too small, Lhasa - My name, Anna Ternheim - Shoreline
- Dagböcker och minnen från egen upplevd tid på sluten avdelning.

* <http://sv.wiktionary.org/wiki/belamra>

** <http://sverigesradio.se/sida/default.aspx?programid=3381>

*** 2010-03-13 Göteborg, Pustervik.

**** Göteborgs Posten. 6 mars 2010

***** http://svtplay.se/v/1940696/dokumentarfilm/sluten_avdelning__del_2_av_2?sb,p115254,2,f,-1

Verk av konstnären Doris Salcedo. Från boken Doris Salcedo. 2000 Phaidon Press Limited.

Handledning

Jag har haft tre handledningstillfällen med min handledare för mitt kandidatarbete, Helen Dahlman, handledning jag var mycket nöjd med. Förutom tillfällena med Helen Dahlman så har jag tagit kontaktat med min professor Annika Ekdahl och min studierektor Birgitta Nordström och haft enskilda handledningar med dem. Att träffa flera personer att samtala kring sitt process är givande, då man upptäcker en bredd på tankar och tolkningar och åsikter. När man bara träffar och samtalar med en person kan man lätt känna och tro att dess åsikter är så mycket bättre än mina egna. Det är detta jag tycker är absolut svårast med handledning, att gå tillbaka till mig själv och söka det jag vill och att våga tro på mina egna idéer och inte ta andras ord och tankar som universella. Det är ibland en svår balansgång.

Jag ser även möjligheten att kunna ha handledning med flera personer som en enorm tillgång, som jag bör och vill ta tillvara på nu under min utbildning. I framtiden som yrkesverksam konstnär kommer man inte ha dessa resurser. Jag tycker ett av delsyftena med handledning kan vara att just bara få säga sina tankar högt och försöka sätta ord på det man jobbar med. När man väl gör det förstår man ofta lite mer vad som behövs göras för att komma vidare och utvecklas i sitt arbete.

Titeln, berättandet och presentationen

Jag väljer att presentera mitt verk olika vid examinationen/rapporten och utställningen. Vid min examination och i mitt rapportskrivande är jag öppen med min tankar och min process, här är det viktigt och ett delmål att visa fram min process och mina olika vägar jag valt och framförallt valt bort. Medan på utställningen så är det färdiga konstverket jag ställer ut och inte min process. Jag tror att jag kommer lämna min berättelse ganska osynlig på utställningen. Jag ska låta betraktaren och mottagarna få läsa in vad de känner och tänker. Däremot kan min titel "*Ibland möter jag henne, men aldrig att hon berättar, vad hon har därinne, där innanför*" leda till vissa fria associationer. Min arbetstitel var från början "*Att stängas in, eller att stänga sig inne*" när verket ändrade riktning och kvinnan kom in i mitt arbete så tyckte jag inte den titeln fungerade längre. Att arbeta fram min befintliga titel har varit en ganska lång process, hela tiden med tankarna på balansgången av hur mycket jag vill berätta och sätta ord på.

Jag har inte dokumenterat mitt verk ännu, detta planerar jag att hinna göra innan min examination. Dessa bilder är på hur mitt verk "*Ibland möter jag henne, men aldrig att hon berättar, vad hon har därinne, där innanför*" såg ut under arbetets sista del.

Reflektion

Min målsättning i min projektbeskrivning såg ut så här:

“Min målsättning, som kan delas upp i mindre delmål, med mitt kandidatexamens arbete är att jag ska hitta ett flöde i mitt arbete, att under det egna ansvaret kunna lägga upp bra arbetsdagar och arbeta målmedvetet och samtidigt ha kul i mitt skapande. Jag vill känna av en utveckling från tidigare arbeten och framförallt vill jag se en utveckling i hur jag angriper och närmar mig de olika materialen och teknikerna. Jag vill finna sätt att bemästra de eventuella problem eller svackor som dyker upp. Jag vill i efterhand kunna se mitt arbete som helhetsprocess, där slutresultatet når upp till mina ambitioner och där jag känner att jag lyckats gestalta det jag eftersträvat. Både processen och slutresultatet dvs. installationen ska kännas genomarbetad och genomtänkt. Installationen ska ha en sammanhållenhets, där objekten och materialen ska fungera med rummet och ljussättningen och där helheten ska öppna upp för betraktarens egna tankar och tolkningar.”

Jag tycker att jag har lyckas nå min målsättning på många plan. Att känna sig nöjd är svårt. Det har varit en lång väg, både fylld med valmöjligheter och hinder. Valmöjligheterna och alla beslut är det som jag tycker är svårast, när man vet att man måste välja endast ett av alternativen. Det går ofta inte att kompromissa. En tillfällig lösning är att tänka att jag sparar de andra idéerna till en annan gång, till ett annat verk, då känns det lite tryggare och enklare att välja bort intressanta val och tankar.

Under arbetes sista del kändes det som jag äntligen hittade tillbaka till ett sätt som jag verkligen trivdes att arbeta på. Att arbeta med händerna och det skulpturala, bygga upp former medan berättelsen i huvudet växte fram. Att sedan ta något befintligt, gärna hårt som en möbel, och göra om det för att sedan tillföra mina skulpturer och göra dessa delar till ett. Det var även en mycket givande process att gå ifrån mig själv och arbeta och bygga berättelsen om någon annan, oftast brukar jag arbeta om mig själv och mina känslor, erfarenheter och minnen, att ta ett steg bort från mig själv till en karaktär var befriande.

Att jag inte har något textilt i mitt slutliga verk känns lite förvånande, textilier är verkligen ett av mina favoritmaterial och jag brukar inte ha svårt för att få in textila material eller tekniker i mina verk. Men jag är nöjd över mina val och beslut att inte ta in textilen bara för

sakens skull. Jag funderade på varför jag kände att jag borde använda mig av textila tekniker och material. Självklart var en av andledningarna just att jag går en textilkonst utbildning. Men det var även något mer som jag tror handlade om att jag ville bevisa att jag lärt mig mycket under utbildningen.

Jag har upptäckt att för att komma ur en svacka så måste man jobba, nästan varje gång jag haft motstånd i mitt arbete så har jag tvingat mig själv till att ändå fortsätta arbeta. Detta har löst mycket och är något jag tar med mig till framtida arbeten, man löser ofta inte mycket med att vänta in inspirationen, då den ofta inte kommer när man önskar det som mest.

Om jag hade längre tid på mig så skulle jag främst lägga den tiden på att utveckla mina burar, jag skulle arbeta mer med formspråket och med det tekniska i sammanfogandet av ståltråden i burarna. Jag har tydligt märkt att burarna blir bättre ju fler burar jag gör, då man lär sig sitt material och dess motstånd. Till hjälp för att lära mig fler sammanfogningstekniker skulle jag främst använda mig av en bok* som jag kollat i under mitt arbete. Boken tipsade Birgitta Nordström mig om och den beskriver egentligen hur man flätar korgar, bokens beskrivningar skulle lätt kunna överföras till sammanfogandet och uppbyggandet av ytor och former med ståltråd.

I min målsättning använder jag ordet "*installation*" flera gånger, numera talar jag om mitt verk som en skulptur och inte en installation. Om jag däremot får placera min skulptur och presentera den som jag önskar, skulle det vara i ett relativt mörkt rum där skåpet skulle stå ensamt mitt på golvet. Skåpet skulle vara ljussatt med några spotlights och inifrån skåpet lyser lamporna som gör att burarna lämnar skuggor på insidan av skåpets väggar. Om jag får arbeta med rummet och skulpturen på ett sådant sätt så ser jag det som en installation. Detta hoppas jag få göra i framtida utställningssammanhang.

Mitt mål har inte varit att svara på alla frågor jag ställde om instängdhet i början av mitt arbete, utan tyngdpunkten ligger på att just ställa frågorna, få människor och mig själv att tänka till och reflektera kring detta. Jag tror inte heller det finns rätta eller korrekta svar på dessa frågor, utan det blir olika svar beroende på vem man frågar. Utgångsämnet, instängdhet och med hela dess bredd, är något jag finner mycket intressant och kommer fortsätta arbeta med. _____

* Edwards, Lyn. Basketmaking. 2003. D&S Books Ltd. England. ISBN 1-856057-42-9

Jag sammanfattar min period av fördjupning med dessa ord: *Jag fyllde mig själv med tankar om instängdhet, tills döden kom och knackade på, och vägrade gå sin väg. Med en påminnelsen av att allt är bräckligt, och inga burar i världen kan rädda oss från det vi fruktar, så väcktes berättelsen om en kvinna och hennes skåp. Hon tog med mig på en lång resa, som slutade på ett sätt som jag aldrig kunde ana från början. Och skuggorna som tar över skåpet inifrån, lämnar även skuggor i vår vardag. Och stänger jag dörrarna och vrider om nyckeln, så ser jag det inte. Men aldrig att jag kan glömma.*

Jag vill avsluta med en dikt av Anna Jörgensdotter:

Vad var det hon sa Elin Wägner?

Att för burfågeln är den öppna dörren inte en möjlighet att flyga ut
utan en risk för katten att komma in

Är jag en burfågel?

Var är dörren?

Vem är katten?

(eller vad?)

Och tänk om man vill sitta och vänta bara

Om man inte ens tänker på den dörr som står och slår i vinden *

* Jörgensdotter, Anna. Sång från hjärtats bakgård. 2006. ETC förlag, Stockholm. ISBN 91-87670-38-0

Källor

Tryckta källor

Edwards, Lyn. Basketmaking. 2003. D&S Books Ltd. England. ISBN 1-856057-42-9

Göteborgs Posten. 6 mars 2010.

Heberlein, Ann. Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva. 2008. Svante Weyler Bokförlag. Stockholm. ISBN 978-91-7232-171-7

Jelinek, Elfriede. Pianolärarinnan. 1983. Rowohlt Verlag GmbH. Hamburg. ISBN 913712750

Jörgensdotter, Anna. Sång från hjärtats bakgård. 2006. ETC förlag. Stockholm. ISBN 91-87670-38-0

Salcedo, Doris. 2000. Phaidon Press Limited. ISBN 0714839299

Slogan, Annie. Dekorativ möbelmålning. 1999. Prisma. Stockholm. ISBN 91-518-3549-5

Åkesson, Sonja. Hästens öga. 1977. Bohuslänningen AB. Uddevalla. ISBN 9170542155

Elektroniska källor

Amnesty. <http://www.amnesty.se/>

Bergsprängardöttrar. <http://www.riksteatern.se/>

Brottsförebyggande rådet. <http://www.bra.se/>

Flügger. <http://www.flugger.se/>

SVT Play. <http://svtplay.se/>

Sveriges radio. <http://sverigesradio.se>

Wiktionary. <http://sv.wiktionary.org>